

Robert Gretzyngier
Wojtek Matusiak
MiG-29 – Malowanie pamiątkowe „Eskadry Kościuszkowskiej”

Autorzy zdjęć MiGów-29: Piotr Abraszek (PA), Peter R. Arnold (PRA), Mark Baczkiewicz (MB), Paweł Bondaryk (PB), Norbert Czajkowski (NCz), Grzegorz Czubski (GCz), Tomasz Gackowski (TG), Robert Gretzyngier (RG), Filip Jereczek-Bambrowicz (FJB), Jarosław Kalemón (JK), Andrzej Ligocki (AL), Wojtek Matusiak (WM), Piotr Michalski (PM), Cezary Piotrowski (CP), Michał Popławski (MP), Andrzej Rogucki (AR), Marek Rogusz (MRo), Miłosz Rusiecki (MRu), Dariusz Węgliński (DW), Wojciech Woźniakowski (WW), Studio LAF/Sławomir Bartosik i Robert Senkowski (LAF), Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 S.A. (WZL-2).

Osoby/institucje, które udostępniły zdjęcia archiwalne: Stanisław Błasiak, Krzysztof Cedrowski, Henryk Chotuj, rodzina Kołaczkowskich, Tomasz Kopański, Wojciech Krajewski, Marek Rogusz, Wojciech Sankowski, Piotr Sikora, 23 Baza Lotnictwa Taktycznego (Mińsk Mazowiecki), Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego (Londyn), Pracownia-Muzeum Arkadego Fiedlera (Puszczykowo) i autorzy.

Arkusze kalkomanii na samoloty MiG-29 wyprodukowane przez firmę ModelMaker we współpracy z MMPBooks/Stratus

WOŁONTARIUSZE UCZESTNICZĄCY W PROJEKCIE MALOWANIA PAMIĄTKOWEGO:

Przy maskowaniu i malowaniu MiGów-29: Piotr Abraszek, Beata Bartoszewicz, Bolesław Bartoszewicz, Andrzej Bąk, Paweł Bondaryk, Grzegorz Dwórnik, Piotr Hodyra, Marcin Hutny, Paweł Hutny, Monika Idzik, Ewelina Karpiuk, Adam Kostyra, Paweł Leszcz, Andrzej Ligocki, Jasmin Mazloun, Piotr Michalski, Tomasz Obrębski, Paweł Przymusiński, Urszula Rawska, Andrzej Rogucki, Marek Rogusz, Miłosz Rusiecki, Paweł Tuliński, Dariusz Węgliński, Błażej Woszczek, Wojciech Woźniakowski, Grzegorz Zaleski i autorzy.

W inny sposób: Marek Bazydło, Robert Grudzień, Zbigniew Kuszczak i autorzy. PONADTO SZEREG ŻOŁNIERZY SIŁ POWIETRZNYCH RP PRZYCZYNIŁO SIĘ DO REALIZACJI PROJEKTU W WIĘKSZYM ZAKRESIE NIŻ TO WYNIKAŁO Z ICH OBOWIĄZKÓW SŁUŻBOWYCH.

Strona tytułowa: MiG-29 nr 2960532038, nr takt. 38 „kpt. Wojciech Januszewicz”, luty 2015 r. ©AR

Pierwsza strona okładki: MiG-29 nr 2960532356, nr takt. 56 „ppłk Marian Pisarek”, wrzesień 2013 r. ©AR

Tyłna strona okładki: MiG-29 nr 2960535105, nr takt. 105 „ppłk Merian Cooper”, kwiecień 2014 r. ©AR

Arkusze kalkomanii jest oparty na rysunkach przygotowanych przez firmę ModelMaker do ponownego malowania samolotów MiG-29 w WZL-2 Bydgoszcz (wg oryginalnego projektu „Odnaki Kościuszkowskiej” i portretów pilotów opracowanych przez Roberta Gretzyngiera i Roberta Grudnia).

Malowanie pamiątkowe „Eskadry Kościuszkowskiej” (s. 3-8) „Odnaka Kościuszkowska”

W 1919 r., rok po zakończeniu I w.św., Polska toczyła na swojej wschodniej granicy wojnę z bolszewicką (komunistyczną) Rosją. Do polskiego lotnictwa wojskowego ochotniczo wstąpiła grupa pilotów amerykańskich, na czele których stali kpt. Merian Cooper i mjr Cedric Fauntleroy. Przydzielono ich do istniejącej już 7 Eskadry, a Fauntleroy został mianowany jej dowódcą. Jednak, wbrew rozpowszechnionej legendzie, jednostka ta nie została utworzona od podstaw przez Amerykanów. Zanim weszli w jej skład piloci z USA, miała już na koncie niemal 200 lotów bojowych.

Warto przypomnieć, że zanim USA przystąpiły do I w.św., wielu amerykańskich ochotników wstąpiło do lotnictwa francuskiego, tworząc jednostkę nazwaną *Escadrille „La Fayette”*, na pamiątkę francuskiego generała, który walczył po stronie Stanów przeciwko Wielkiej Brytanii w amerykańskiej wojnie o niepodległość w XVIII w. W podobny sposób jednostka polskiego lotnictwa, w której służyli amerykańscy lotnicy w 1919 r. dostała imię Tadeusza Kościuszki, polskiego generała z tej wojny. Oczywiście dla Polaków Kościuszko był odpowiednim patronem eskadry również dlatego, że pod koniec XVIII w. stał na czele wojsk polskich walczących z Rosją.

Amerykanie od razu na początku stworzyli odznakę „Eskadry Kościuszkowskiej”. Emblem ten, zaprojektowany przez por. Elliotta Williama Chessa, miał tło w postaci biało-czerwonych pasów i trzynastu gwiazd zaczerpniętych z flagi USA (symbolizujących rolę gen. Kościuszki w wojnie o niepodległość) oraz nałożonych na nie dwóch kos osadzonych na sztorc i czapki krakuski (symboli Powstania Kościuszkowskiego z 1794 r., pierwszego w historii Polski, w którym chłopcy byli żołnierzami ochotniczo, a nie z przymusu). Emblem ten wymalowano na samolotach eskadry, a podobne odznaki metalowe noszono na mundurach. Ze względu na najbardziej rzucający się w oczy element, odznaka zyskała nieoficjalne miano:

„Kosy”, a personel eskadry – przezwisko „Kosynerzy”, nawiązujące do chłopskich żołnierzy Kościuszki walczących tą bronią.

W polskim lotnictwie wojskowym tożsamość jednostki jest związana z jej tradycyjną nazwą, a nie numerem, w związku z tym tradycje „Eskadry Kościuszkowskiej” kontynuowały w ciągu kolejnych z górą 90 lat jednostki o różnym nazewnictwie i numeracji. Tę samą odznakę malowano na samolotach eskadry w Polsce w latach 1919–1939. Kiedy podczas Bitwy o Anglię sformowano w Northolt polski Dywizjon 303, kontynuował on tradycje „Kościuszkowskie”, a odznakę malowano na jego Hurricane’ach, Spitfire’ach, a w końcu Mustangach, przez cały okres istnienia jednostki (1940–1946).

Po II w.św. Polska znalazła się pod kontrolą Sowieców, co uniemożliwiło podtrzymanie wcześniejszych tradycji jednostek wojskowych, szczególnie tych, które walczyły z komunistyczną Rosją w latach 1919–1920.

Po upadku komunizmu, kiedy Polska odzyskała niepodległość na początku lat 1990., odżyły piękne tradycje „Eskadry Kościuszkowskiej” – przyjęła je 1. eskadra ówczesnego 1 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” (1 PLM) w Mińsku Mazowieckim (nieдалеko Warszawy). Po kolejnych reorganizacjach Sił Powietrznych RP, obecnie są one dziedziczone przez 23 Bazę Lotnictwa Taktycznego (23 BLT) stacjonującą na tym samym lotnisku.

Specjalne malowanie

W 2009 r., dla uczczenia 90-lecia „Eskadry Kościuszkowskiej” i zbliżającego się 70-lecia udziału Dywizjonu 303 w Bitwie o Anglię, na górnej powierzchni dwumiejscowego szkolno-bojowego MiGa-29UB tej jednostki wymalowano wielką „Odnakę Kościuszkowską”. Inicjatywa wyszła od historyka lotnictwa Wojtka Matusiaka w rozmowie z ppłk. Robertem Cierniakiem, w tym czasie dowódcą jednostki z Mińska Mazowieckiego, który entuzjastycznie ją poparł. Emblem ten został zaprojektowany (w oparciu o oryginalną odznakę z 1919 r.) przez Roberta Gretzyngiera, znanego historyka lotnictwa i artystę grafika. Pod jego kierunkiem grupa entuzjastów namalowała odznakę na samolocie 5 czerwca 2009 r. Nazajutrz ten MiG stał się sensacją dorocznego pikniku lotniczego w Góraszce k. Warszawy. Następnie wziął udział w licznych pokazach lotniczych w całej Europie.

W 2012 r. Robert Gretzyngier i Wojtek Matusiak zainicjowali nowy projekt malowania pamiątkowego we współpracy z 23 BLT, od razu poparty przez dowódcę jednostki płk. Macieją Trelkę. Ponownie pomocy udzielił płk Cierniak, teraz już oficer Dowództwa Sił Powietrznych. Dla MiGów-29 jednostki zaprojektowano specjalne malowanie: wszystkie samoloty miały mieć wymalowaną na górnej powierzchni „Odnakę Kościuszkowską” w wersji o obniżonej widzialności, a ponadto każdy miał dostać imię i portrety wybitnego pilota „Eskadry Kościuszkowskiej”, który odznaczył się podczas walk w jej XX-wiecznej historii. Projekt dostał nazwę „Kosynerzy Warszawscy”, na pamiątkę dawnego przezwiska lotników eskadry. Fundacja Historyczna Lotnictwa Polskiego złożyła w tej sprawie formalny wniosek, zatwierdzony następnie przez Dowództwo Sił Powietrznych. Gen. broni Lech Majewski, dowodzący w owym czasie Siłami Powietrznymi RP, osobiście zainteresował się projektem i poparł go.

Całe malowanie miało być wykonane szarymi farbami, aby nie naruszać maskującego efektu kamuflażu. Ponownie projekt graficzny opracował Robert Gretzyngier, który przekształcił ogólną ideę w szczegółowo rozrysowane portrety, oparte na znanych historycznych zdjęciach czarno-białych, ale zredukowane do zaledwie trzech odcieni szarości. Jest on autorem portretów wszystkich polskich pilotów upamiętnionych w ramach projektu. Zaprzyjaźniony artysta, Robert Grudzień, przygotował podobne portrety amerykańskich oficerów, od których w 1919 r. zaczęła się historia „Eskadry Kościuszkowskiej”.

Pierwsze trzy „pamiątkowe” odrzutowce miały swój debiut podczas pokazów na lotnisku w Mińsku Mazowieckim 2 czerwca 2012 r. W ciągu kilku następnego lat wszystkie samoloty jednostki otrzymały portrety swoich patronów – wybitnych pilotów „Eskadry Kościuszkowskiej”. Wszystkie prace malarskie wykonał wolontariusze.

W 2015 r. na polskich MiGach-29 zaczęto wprowadzać nowy schemat malowania, wykorzystujący jaśniejsze odcienie szarości. Przy tej zmianie kamuflażu podczas okresowych przeglądów samolotów 23 BLT ponownie na usterzeniu malowane są portrety i nazwiska patronów, a na górnych powierzchniach – „Odnaka Kościuszkowska”.

- [1] Należące do 7 Eskadry „Kościuszkowskiej” myśliwce Albatros D.III (Oef) – niemieckiej konstrukcji i austriackiej produkcji – na lotnisku Lwów-Lewandówka w grudniu 1919 r. Samolot nr I był przydzielony do użytku mjr. Fauntleroya.
- [2] Myśliwiec Ansaldo Balilla (włoskiej konstrukcji) z 7 Eskadry, na lotnisku mokotowskim w Warszawie na początku lat 1920.
- [3] Myśliwiec SPAD 61 (francuskiej konstrukcji) z „Eskadry Kościuszkowskiej” (w tym czasie noszącej numer 121) na lotnisku mokotowskim w Warszawie w 1926 r.
- [4] W 1932 r. jednostkę (w międzyczasie ponownie przemianowaną, tym razem na 111 Eskadrę) odwiedził na lotnisku Warszawa-Okęcie kpt.

- Edward Corsi, amerykański pilot „Eskadry Kościuszkowskiej”. Na zdjęciu stoi piąty z lewej (w ciemnym cywilnym ubraniu) przy jednym z francuskich SPAD-ów 51 tej jednostki. Pierwszy z lewej stoi por. Zdzisław Krasnodębski, który z czasem objął dowództwo 111 Eskadry, a później Dywizjonu 303.
- [5] Skonstruowany i zbudowany w Polsce PZL P.7 z 111 Eskadry w połowie lat 1930.
- [6] PZL P.11c (nr takt. 5) i P.11a (nr 10) otwierają szereg samolotów 111 Eskadry kilka miesięcy przed wybuchem II w.św.
- [7] Hawker Hurricane I nr V6665 RF-J z Dywizjonu 303 z odznaką jednostki pod masztem anteny.
- [8] Zbliżenie „Odnaki Kościuszkowskiej” na innym Hurricane’ie dywizjonu, mającym wypisany kredą oficjalny wynik dywizjonu w Bitwie o Anglię. Wg brytyjskiego Dowództwa Lotnictwa Myśliwskiego Dyon 303 był najsukcesywniejszą jednostką podczas tej bitwy.
- [9] Supermarine Spitfire IX nr BS411 RF-I z odznaką Dywizjonu 303 pod kabiną.
- [10] Zbliżenie godła dywizjonu na innym Spitfire’rze podczas dorocznych obchodów amerykańskiego „Dnia Pamięci Poległych”, maj 1943 r.
- [11–12] North American Mustang IV nr KM112 PD-D z „Odnaką Kościuszkowską” na burcie. Był to osobisty samolot dowódcy dywizjonu: najpierw Bolesława Drobińskiego, a potem Witolda Łokuciewskiego.
- [13] List od Meriana Coopera przysłany do Dywizjonu 303 w 1942 r. Warto zwrócić uwagę na PS: „Mam nadzieję, że nadal umieszczacie odznakę Eskadry Kościuszkowskiej na swoich samolotach bojowych. My nosiliśmy ją z dumą na naszych w Polsce”.
- [14] Sławny as Dyonu 303 Witold Urbanowicz (w białym kapeluszu) z lotnikami 1 PLM i wyższymi dowódcami podczas wizyty na lotnisku w Mińsku Mazowieckim 29 sierpnia 1995 r.
- [15] „Odnaka Kościuszkowska” noszona na mundurach przez personel jednostki: A) oryginalna odznaka noszona w 7 Eskadrze podczas wojny polsko-rosyjskiej 1920 r.; B) odznaka 111 Eskadry Myśliwskiej w latach 1930.; C) odznaka Dywizjonu 303 w Wielkiej Brytanii podczas II w.św.; D) naszywka 1 Eskadry Lotnictwa Taktycznego wprowadzona na kombinizonach pilotów w latach 2000.; E) naszywka o obniżonej widzialności noszona obecnie na mundurach połowych przez personel 23 Bazy Lotnictwa Taktycznego.
- [16] Wojciech Kołaczkowski, podczas wojny dowódca Dyonu 303, w kabinie MiGa-29 nr takt. 111 podczas wizyty w 1 PLM, wrzesień 1993 r.
- [17] Ludwik Kraszewski, weteran Dywizjonu 303 i ppłk Robert Cierniak, w tym czasie dowódca 1 Eskadry Lotnictwa Taktycznego, przed MiGiem-29 nr 115 (osobistym samolotem ppłk. Cierniaka). Mińsk Mazowiecki, sierpień 2007 r. ©WM
- [18] MiG-29UB nr takt. 15 ozdobiony trzymetrową „Odnaką Kościuszkowską”, podczas premierowego pokazu na pikniku lotniczym w Góraszce w czerwcu 2009 r., pilotowany przez ppłk. Roberta Kozaka i kpt. Piotra Iwaszkę. ©PRA
- [19] MiG-29 nr takt. 56, z podobną wielką „Odnaką Kościuszkowską” na górnej powierzchni, oraz portretami i napisami upamiętniającymi ppłk. Mariana Pisarka, podczas występu na pokazach lotniczych w Stavanger-Sola w Norwegii, 9 czerwca 2012 r. ©AR
- [20] MiG-29 nr takt. 105, upamiętniający Meriana Coopera, pomysłodawcę utworzenia „Eskadry Kościuszkowskiej”, sfotografowany w locie podczas działań Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik” z Szawli (Siauliai) na Litwie na początku 2015 r. Tak wyglądał standardowy schemat kolorystyczny kiedy zaczynał się opisywany tu projekt. Jakkolwiek odcienie szarości były zasadniczo takie same na wszystkich samolotach, to konkretny rozkład plam maskujących był odmienny na każdej maszynie. Mamy tu przykład, jak wyglądały „Kosy” namalowane na górnej powierzchni odcieniami szarości na wszystkich MiGach-29 oprócz bojowego nr 56 i szkolno-bojowego nr 15. ©PB
- [21] MiG-29 nr takt. 38, upamiętniający kpt. Wojciecha Januszewicza, sfotografowany w marcu 2016 r. w Mińsku Mazowieckim. Numer taktyczny w kolorze ciemnoszarym a nie czerwonym pozwala na pierwszy rzut oka zidentyfikować nowy, jaśniejszy schemat kolorystyczny wprowadzony w 2015 r. ©AR
- [22] MiG-29 nr takt. 59 „mjr Henneberg” i MiG-29UB nr takt. 42 „płk Fauntleroy” nad lotniskiem w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2015 r. ©PB
- [23] MiGi-29 nr nr 56 „ppłk Pisarek” i 40 „W/Cdr Urbanowicz” jako gwiazdy pokazów lotniczych w Berlinie we wrześniu 2012 r. ©MRu
- [24] MiGi-29 nr nr 115 „kpt. Gładych” i 111 „por. Ferić” w Szawlach (Siauliai) w ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik”, marzec 2015 r. ©PB
- [25] MiGi-29 nr nr 54 „mjr Jankiewicz” i 108 „kpt. Paszkiewicz” zaparkowane po przybyciu do bazy RAF Fairford na pokazy RIAT, lipiec 2016 r. ©MB
- [26] Porównanie dwóch odmiennych schematów barwnych na przykładzie MiGów-29 nr nr 38 „kpt. Januszewicz” i 83 „płk Łokuciewski”, lotnisko Mirosławiec, maj 2016 r. ©NCz
- MiG-29UB nr 15 (s. 9-14)**
Zdzisław Krasnodębski dowodził 111 Eskadrą przed II w.św. (1935–1937). W 1940 r. był twórcą Dywizjonu 303 w Wielkiej Brytanii i jego pierwszym dowódcą do momentu, kiedy został zestrzelony i ciężko poparzony podczas Bitwy o Anglię. Następnie zajmował różne stanowiska dowódcze. Nie powrócił do Polski.
- [27] MiG-29UB nr 50903014615, nr takt. 15 był pierwszym samolotem ozdobionym wielką „Odnaką Kościuszkowską” na górnych powierzchniach. Została namalowana w czerwcu 2009 r. i w tym czasie traktowano to jako jednorazowe malowanie okolicznościowe. To zdjęcie zostało zrobione podczas pokazów lotniczych w bazie Volkel w Holandii 20 czerwca 2009 r. Warto zwrócić uwagę na – standardowy w tamtym czasie – brak biało-czerwonych szachownic na górnej powierzchni skrzydeł. ©RG
- [28] W 2012 r. samolot ten został wybrany by upamiętnić Zdzisława Krasnodębskiego. To zdjęcie zostało zrobione nad Bydgoszczą w kwietniu 2013 r. Do tego czasu wprowadzono już malowanie szachownic na górnej powierzchni skrzydeł. ©JK
- [29] „Syrenka” i „Kosy” pod kabiną. Warto zwrócić uwagę na niebieski napis eksploatacyjny i podmalowany kamuflaż. ©WW
- [30] „Odnaka Kościuszkowska” została namalowana przy użyciu oryginalnych sztywnych szablonów wielokrotnego użytku, wyróżniających się dwiema gwiazdkami u góry i trzema u dołu (por. zdjęcie [47] na str. 13). ©WM
- [31] Szczegół „czapki krakuski” w odznace na górnej powierzchni: „pawie piórko” z czerwonym „oczkiem” (por. zdjęcie [72] na str. 20). ©WM
- [32,33] Portrety po namalowaniu w ostatnich dniach maja 2012 r. ©PA, ©PB
- [34,35] Pisownia nazw polskich stopni wojskowych zaowocowała sporem: pierwotnie, pod koniec maja 2012 r. namalowano je z wielką literą na początku, ale w ciągu kilku dni zamieniono ją na małą. Przy tej okazji częściowo zamalowano logo WZL-2 (szczegóły – patrz str. 80) na lewym usterzeniu. Warto zwrócić uwagę na godło IV klucza. ©PB, ©PA
- [36] Nazwa stopnia RAF z prawej strony nie nastroczała takich problemów. ©MRu
- [37] Godło IV klucza namalowane na szkolno-bojowych MiGach-29UB jednostki. Motyw czerwonego diabła to aluzja do nazwiska dowódcy klucza, kpt. Marcina Boruty, jako że „Boruta” to imię diabła ze starej legendy. Por. zdjęcia [267] na str. 70 i [298] na str. 77. ©PA
- [38] MiG-29UB nr 50903014615, nr takt. 15 „płk Zdzisław Krasnodębski”, 2012 r.
- [39] MiG-29UB nr 15 podczas dobiegu z wypuszczonym spadochronem hamującym, Mińsk Mazowiecki, sierpień 2013 r. ©MRu
- [40,41] MiG-29UB nad lotniskiem w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2013 r. Szachownice na dolnych powierzchniach skrzydeł są malowane przez cały okres służby MiGów-29 w Polsce. ©PB
- [42,44] Napis upamiętniający 20 lat służby MiGów-29 w Polsce namalowany szablonem w prawej komorze podwozia głównego. ©WM
- [43,45] Pamiątkowe nalepki z zagranicznych wylotów umieszczone w lewej komorze podwozia, zdjęcie z czerwca 2012 r. ©WW
- [46] Jesienią 2014 r. MiG-29UB nr 15 przeszedł pełny przegląd i zmianę powłok malarskich w WZL-2 w Bydgoszczy. Jakkolwiek odcienie kamuflażu nie uległy zmianie, to nowy rozkład plam kamuflażu był całkowicie odmienny (por. zdjęcie [40] na sąsiedniej stronie). Wielobarwna „Odnaka Kościuszkowska” oraz portrety na usterzeniu zostały odmalowane wg oryginalnego projektu. To zdjęcie zostało zrobione w Mińsku Mazowieckim w lutym 2015 r. ©AR
- [47] Wielobarwna „Odnaka Kościuszkowska” pod kabiną również została odmalowana w WZL-2. Warto zwrócić uwagę na trzy gwiazdki u góry i dwie u dołu (por. zdjęcie [30] na str. 9). ©WM
- [48] Ten sam MiG w Mińsku Mazowieckim w lutym 2015 r. ©AR
- [49,50] Napisy z nazwiskiem patrona również zostały odmalowane, a z obu stron dodano logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]). ©WW
- [51] Na fotografii z maja 2016 r. napis upamiętniający 20 lat służby MiGów-29 w Polsce namalowany szablonem w prawej komorze podwozia głównego jest już mocno wytarty (por. zdjęcie [42]). ©WM

- [52] Lewa komora podwozia głównego widziana w maju 2016 r.: nadal barwna, z pamiątkowymi nalepkami i szablonowymi pozdrowieniami WZL-2 na przedniej ścianie (por. zdjęcia [43] i [45] na str. 12 oraz [281] na str. 73). ©WM
- MiG-29 nr 56 (s. 15-21)**
Marian Pisarek był asem, zaliczono mu cztery zwycięstwa powietrzne w okresie służby w Dywizjonie 303 w 1940 r. i dziewięć w innych jednostkach. W późniejszym okresie wojny dowodził Dywizjonem 308 PSP, a później I Skrzydłem Myśliwskim aż do śmierci. Poległ w locie bojowym w kwietniu 1942 r.
- [53] MiG-29 nr takt. 56 został wybrany jako podstawowy pokazowy samolot jednomiejscowy i wymalowano na nim wielobarwną „Oznakę Kościuszkowską”. 2 czerwca 2012 r. zadebiutował przed publicznością podczas Dnia Otwartego na lotnisku w Mińsku Mazowieckim, kiedy ppłk Artur Kałko wykonał na nim pokaz pilotażu. Warto zwrócić uwagę na oryginalną wersję „Oznaki Kościuszkowskiej” na górnej powierzchni, taką jak na MiGu-29UB nr 15. W tym czasie samolot nie miał szachownicy na górnej powierzchni skrzydeł. ©PA
- [54] Szachownice na dolnej powierzchni skrzydeł malowane są na wszystkich MiGach-29 przez cały okres ich służby w Polsce. Ich ułożenie na skrzydle jest różne na różnych samolotach. Ta fotografia egzemplarza nr 56 zrobiona podczas występu na pokazach RIAT w 2012 r. wyraźnie pokazuje, że są równoległe do krawędzi spływu skrzydła. ©NCz
- [55] Kiedy w sierpniu 2012 r. zrobione zostało to zdjęcie, samolot nr 56 „ppłk Marian Pisarek” miał już namalowane szachownice na górnej powierzchni skrzydeł. W tym przypadku naniesiono je równoległe do osi podłużnej płatowca. ©GCz
- [56,57] MiG-29 nr 2960532356, nr takt. 56 „ppłk Marian Pisarek”, koniec 2012 r.
- [58] Kpt. Adrian Rojek pilotuje MiG-29 nr 56 podczas pokazów Royal International Air Tattoo (RIAT), baza RAF Fairford, 19 lipca 2015 r. ©MB
Te same odcienie szarości używane w kamuflażu mogą nabierać odmiennych odcieni zależnie od warunków oświetlenia i nastaw aparatu/obrazu. Ta sama neutralna szarość może na różnych zdjęciach sprawiać wrażenie niebieskawej, zielonkawej albo różowawej, podczas gdy pozostałe kolory zachowują swój naturalny wygląd.
- [59] MiG-29 nr 2960532356, nr takt. 56 „ppłk Marian Pisarek”, koniec 2012 r.
- [60,61] Portrety Mariana Pisarka namalowane na usterzeniu tego MiGa pod sam koniec maja 2012 r. ©LAF
- [62,63] Nazwisko i stopień ppłk. Pisarka po namalowaniu w maju 2012 r. Podobnie jak na MiGu-29UB nr 15, jego polski stopień pierwotnie namalowano z wielką literę P na początku, którą po kilku dniach zmieniono na małą. Warto zwrócić uwagę na starszy wariant logo WZL-2 ([A]). ©MRu, ©LAF
- [64,65] Napisy na MiGu-29 nr 56 sfotografowane w połowie 2015 r. Warto zwrócić uwagę na logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]) namalowane po modernizacji samolotu i na podmalowany kamuflaż. ©NCz
- [66,67] Ppłk Artur Kałko przygotowuje się do pokazu pilotażu 2 czerwca 2012 r. na lotnisku w Mińsku Mazowieckim, pierwszego publicznego występu MiGa-29 nr 56 w barwnym malowaniu okolicznościowym. „Warszawska Syrenka” (zainspirowana herbem Warszawy) stanowiła godło 1 PLM do jego rozformowania w 2000 r., malowane z obu stron kadłuba twarzą w kierunku lotu. Po kolejnych reorganizacjach malowano je w dalszym ciągu na MiGach-29 jednostek powstałych z przeformowania 1 PLM. Godło to malowano zawsze tymi samymi szablonami. „Odnaka Kościuszkowska” jest malowana tylko z lewej strony (pod wejściem do kabiny), z użyciem rozmaitych szablonów. Na samolocie nr 56 ta odznaka została namalowana w formie wielobarwnej, z użyciem sztywnych szablonów wielokrotnego użytku stosowanych od połowy lat 2000. ©LAF
- [68-70] Mimo wielobarwnego malowania pokazowego, MiG nr 56 jest normalnie używany w jednostce, co widać na tych zdjęciach zrobionych w sierpniu 2012 r. po locie na ćwiczenia w strzelaniu. Warto zwrócić uwagę okopcenie po strzelaniu z działka, pokrywające lewą stronę kadłuba i sięgające aż na osłonę silnika i dyszę wylotową. ©WM
- [71] MiG-29 nr 56 sfotografowany 9 maja 2014 r. podczas pokazów lotniczych w Mińsku Mazowieckim upamiętniających 15-lecie członkostwa Polski w NATO. Warto zwrócić uwagę, że do tego czasu „oczko pawiego piórka” na „Odnace Kościuszkowskiej” zostało przemalowane na kolor zielony. ©AR
- [72] Zbliżenie „piórka” w sierpniu 2013 r., tuż po przemalowaniu „oczka” z koloru czerwonego na zielony (por. zdjęcie [31] na str. 9). ©WM
- [73] MiG-29 nr 56 sfotografowany w czerwcu 2016 r. podczas prób po remoncie w WZL-2. Samolot został odmalowany w nowy jasny kamuflaż, ale na górnej powierzchni ponownie naniesiono wielobarwną „Oznakę Kościuszkowską”. ©JK
- [74] Również odznaka pod kabiną została namalowana w formie wielobarwnej. Jej rysunek to pomniejszona wersja godła malowanego na górnej powierzchni. ©WZL-2
- MiG-29 nr 38 (s. 22-27)**
Wojciech Januszewicz był ostatnim dowódcą 111 Eskadry we wrześniu 1939 r., podczas tej kampanii zaliczono mu trzy albo cztery zwycięstwa powietrzne. Najbardziej heroiczną walkę stoczył w obronie lotniska polowego swojej jednostki w samotnym PZL P.11 przeciwko kluczowi Messerschmittów Bf 110: zestrzelił jeden z nich, a kolejny uciekł przed nim mocno dymiąc, wszystko to na oczach eskadry. Po przedostaniu się do Wielkiej Brytanii latał w Dywizjonie 303. Poległ w walce podczas Bitwy o Anglię.
- [75] MiG-29 nr takt. 38 na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w styczniu 2015 r. Warto zwrócić uwagę, że pod kabiną widnieje tylko wielobarwna „Odnaka Kościuszkowska”. ©WM
- [76,77] Portrety kpt. Januszewicza namalowano na tym samolocie na początku maja 2014 r. Ten na lewym usterzeniu pokazuje go w typowym ubiorze pilota polskiego lotnictwa sprzed II w.św. – tak wyglądał podczas swoich walk we wrześniu 1939 r. nad Polską. ©WW, ©TG
- [78,79] Napisy na usterzeniu i jednobarwne logo WZL-2 MODERNIZACJA ([D]). ©TG
- [80] Ten MiG w locie nad lotniskiem w Mińsku Mazowieckim w lutym 2015 r., kilka tygodni po zrobieniu zdjęcia pokazanego na poprzedniej stronie. Warto zwrócić uwagę na „Warszawską Syrenkę” pod kabiną z tej strony. Na tej maszynie „Oznakę Kościuszkowską” wymalowano na górnej powierzchni w sierpniu 2012 r., natomiast portrety dopiero niemal dwa lata później. ©AR
- [81] MiG-29 nr 2960532038, nr takt. 38 „kpt. Wojciech Januszewicz”, początek 2015 r.
- [82] W maju 2014 r., kiedy namalowano na tym MiGu portrety kpt. Januszewicza, z lewej strony widniała zarówno „Odnaka Kościuszkowska” jak i „Warszawska Syrenka”. ©WW
- [83] Szablonowy napis „1000h nalotu” na lewym chwycie powietrza, kiedy ten samolot był jeszcze w ciemnym kamuflażu. ©WW
- [84] Niebieski napis „GOLDEN EYE” namalowany szablonem na osłonie głowicy optycznej OLS-13S. Ten szablonowy napis występuje na MiGach-29 tej jednostki wyposażonych w to udoskonalone urządzenie optyczne, ale jest słabo widoczny na większości zdjęć. ©WW
- [85,86] MiG-29 nr takt. 38 był pierwszym egzemplarzem jednomiejscowej wersji bojowej przemalowanym w nowy jasny kamuflaż. Te zdjęcia zostały zrobione w maju 2016 r. ©PB, ©NCz
- [87,88] Portrety kpt. Januszewicza w nowym schemacie kolorystycznym. ©FJB
- [89,90] Napisy i nowe logo WZL-2 ([H]). ©NCz
- [91] Odznaka pod kabiną przypomina te malowane starszymi, sztywnymi szablonami. ©WM
- [92] Innowacje w nowym schemacie malowania obejmują szablonowy napis „UWAGA WLOT” i szare numery taktyczne. ©NCz
- [93] „Odnaka Kościuszkowska” na górnej powierzchni. ©FJB
- [94] Szablonowy napis „GOLDEN EYE” również został odmalowany na szaro. ©WM
- [95,96,98] MiG-29 nr 2960532038, nr takt. 38 „kpt. Wojciech Januszewicz”, 2016 r.
- [97] MiG-29 nr takt. 38 podczas startu z lotniska w Mińsku Mazowieckim w kwietniu 2016 r. ©AR
- MiG-29 nr 40 (s. 28-30)**
Witold Urbanowicz był asem, zaliczono mu trzynaście zwycięstw powietrznych w okresie służby w Dywizjonie 303 i cztery w innych jednostkach. Został drugim polskim dowódcą tej jednostki po Zdzisławie Krasnodębskim. Następnie dowodził I Skrzydłem Myśliwskim od jego utworzenia w 1941 r. Później walczył przeciwko Japończykom, jako jedyny polski pilot myśliwski nad Chinami. Na początku lat 1990. wspierał wskrzeszenie tradycji „Eskadry Kościuszkowskiej” przez 1 PLM w Mińsku Mazowieckim. W 1996 r. był najstarszym z obecnych w tej bazie weteranów Dywizjonu 303, którzy uroczysto przekazali trofea i pamiątki swojej jednostki 1 Pułkowi.
- [99] MiG-29 nr takt. 40 został ozdobiony „Oznaką Kościuszkowską” na górnej powierzchni i portretami gen. bryg. Witolda Urbanowicza pod koniec lipca 2012 r. W tym czasie samolot miał już polskie szachownice lotnicze na górnej powierzchni skrzydeł. To zdjęcie, zrobione podczas pokazów lotniczych w Laage w Niemczech 23 sierpnia 2014 r., pokazuje wyraźnie odznakę jednostki w dwóch odcieniach szarości, z odwróceniem kolorów na linii podziału płam kamuflażu. Warto też zwrócić uwagę na charakterystyczny hełm pilota, ppłk. Piotra Iwaszki. ©AR

Polish Wings

- [100] Ppłk Iwaszko demonstruje „Odnagę Kościuszkowską” wymalowaną na swoim hełmie. ©WM
- [101] MiG-29 nr takt. 40 na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2015 r. ©NCz
- [102] MiG-29 nr 2960532040, nr takt. 40 „gen. bryg. Witold Urbanowicz”, 2012 r.
- [103] MiG-29 nr 40 w Mińsku Mazowieckim w marcu 2014 r. Warto zwrócić uwagę, że do tego czasu motyw niebieskiej fali „Warszawskiej Syrenki” został częściowo usunięty podczas prac malarskich w pobliżu kabiny, a srebrne „Kosy” były częściowo zatarte. ©AR
- [104,105] Portrety gen. Urbanowicza sfotografowane wkrótce po namalowaniu w lipcu 2012 r. ©PB, ©WM
- [106,107] Wygląd napisów po namalowaniu w 2012 r., ze starym logo WZL-2 ([A]). Warto zwrócić uwagę, że polski stopień „generał brygady” jest znacznie wyższy niż „Wing Commander” RAF. Urbanowicz doczekał się wysokiego awansu w Polsce, będąc już w stanie spoczynku, ale jego najwyższy stopień RAF pozostał bez zmian (zgodnie z polsko-brytyjskimi umowami wojskowymi personel Polskich Sił Powietrznych na Zachodzie w okresie II w.św. miał czasowe albo funkcyjne stopnie RAF). ©WM, ©MRu
- [108,109] Napisy sfotografowane w 2016 r., z logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]). ©WM
- [110] „Warszawska Syrenka” i „Odnaga Kościuszkowska” pod kabiną tego MiGa. Samolot nr 40 jako pierwszy dostał jednobarwną „Odnagę Kościuszkowską” w tym miejscu. Została namalowana przy użyciu jednorazowego samoprzylepnego szablonu, a jej rysunek stanowił miniaturę odznaki na górnej powierzchni. Na tym MiGu odznaga została namalowana kolorem srebrnym. ©MRu
- MiG-29 nr 54 (s. 31-33)**
Jerzy Jankiewicz wszedł w skład Dywizjonu 303 na początku 1941 r. a następnie dowodził nim od lipca do listopada 1941 r. (warto zwrócić uwagę, że trzech jego poprzedników poległo w latach bojowych prowadząc dywizjon). Jedno z zestrzeleń zaliczonych mu podczas działań Dyonu 303 było prawdopodobnie najważniejszym pojedynczym zwycięstwem powietrznym polskiego lotnictwa: był to samolot transportowy, na pokładzie którego leciał generał Luftwaffe ze swoim sztabem. W 1942 r. mjr Jankiewicz jako pierwszy polski oficer objął dowództwo brytyjskiego dywizjonu myśliwskiego. Poległ w maju 1942 r. w locie bojowym nad okupowaną Europą, prowadząc Dywizjon 222 RAF na czele skrzydła z bazy North Weald.
- [111] MiG-29 nr 54 sfotografowany na lotnisku Gdańsk-Rębiechowo 30 maja 2016 r. Warto zwrócić uwagę na pozornie ciemniejszą plamę przed portretem na prawym usterzeniu, której nie widać na górnym zdjęciu. Najwyraźniej jest to miejsce pomalowane farbą inaczej odbijającą światło. ©CP
- [112] MiG-29 nr 54 był ostatnim, na którym namalowano portrety i nazwisko patrona – stało się to pod koniec maja 2016 r. To zdjęcie zostało zrobione w lipcu 2016 r. nad bazą w Mińsku Mazowieckim. Warto zwrócić uwagę na smugi kondensacyjne nad górną powierzchnią skrzydeł i za końcówkami, ujawniające kierunki opływu powietrza. ©AR
- [113] MiG-29 nr 2960532354, nr takt. 54 „mjr Jerzy Jankiewicz”, 2016 r.
- [114] MiG-29 nr 54 w macierzystej bazie w lipcu 2016 r. ©AR
- [115-118] Portrety i napisy na MiGu-29 nr 54 po namalowaniu w maju 2016 r. Samolot miał wtedy na usterzeniu jednobarwne logo WZL-2 MODERNIZACJA ([D]). ©WM
- [119] Jasnoszara „Odnaga Kościuszkowska” pod kabiną. ©WM
- [120] Szablonowy napis „GOLDEN EYE” na osłonie głowicy optycznej OLS-13S. ©WM
- [121] MiG-29 nr 54 na pasie startowym w Mińsku Mazowieckim w lipcu 2016 r. ©AR
- MiG-29 nr 59 (s. 34-36)**
Zdzisław Henneberg był asem, w okresie służby w Dywizjonie 303 zaliczono mu osiem zwycięstw powietrznych. W lutym 1941 r. objął dowództwo tej jednostki i stał na jej czele do swojej śmierci w locie bojowym w kwietniu 1941 r.
- [122] MiG-29 nr takt. 59 „mjr Zdzisław Henneberg” podczas startu z Mińska Mazowieckiego w sierpniu 2015 r. „Odnagę Kościuszkowską” namalowano na grzbiecie tego samolotu w sierpniu 2012 r., a portrety patrona we wrześniu 2012 r. Podobnie jak na kilku innych MiGach, na samolocie nr 59 w tym czasie z żadnej strony kadłuba nie była namalowana „Warszawska Syrenka”. ©PB
- [123] „Odnaga Kościuszkowska” na górnej powierzchni MiGa-29 nr takt. 59 sfotografowanego na wystawie statycznej podczas Dnia Otwartego na lotnisku w Mińsku Mazowieckim 25 maja 2013 r. ©PB
- [124] Odnaga pod kabiną została namalowana kolorem srebrnym, bardziej z tyłu niż na większości pozostałych samolotów (widać to w porównaniu do położenia strzałki i szablonowego napisu „MIEJSCE ZAWIESZENIA DRABINKI”). ©PB
- [125] MiGi-29 nr nr 59 i 56 przed startem z Mińska Mazowieckiego w sierpniu 2013 r. ©MRu
- [126] MiG-29 nr 2960532359, nr takt. 59 „mjr Zdzisław Henneberg”.
- [127] MiG nr 59 sfotografowany nad Alpami, w drodze powrotnej z ćwiczeń w ramach Tactical Leadership Programme w Albacete w Hiszpanii, w marcu 2013 r. ©MP
- [128,129] Portrety mjr. Henneberga na usterzeniu. ©NCz, ©WM
- [130,131] Napisy w pierwotnej postaci, z widocznym poniżej starym logo WZL-2 ([A]), sfotografowane w maju 2013 r. ©PB
- [132,133] Napisy sfotografowane w listopadzie 2014 r. z nowym logo WZL-2 MODERNIZACJA ([F]) i wyraźnymi śladami zamalowania starego. Warto zwrócić uwagę jak półkoliste pole w logo na lewym usterzeniu wygląda pod tym kątem na szare (szczegóły – patrz str. 80). ©MRo
- [134,135] Kiedy ten samolot został sfotografowany w sierpniu 2015 r., w prawym logo (wariant [G]) nie było białego/srebrnego pola. ©NCz
- MiG-29 nr 67 (s. 37-41)**
Wojciech Kołaczkowski wszedł w skład Dywizjonu 303 pod koniec 1940 r., a później dowodził nim w latach 1941–1942. Następnie dowodził I i II Skrzydłem Myśliwskim PSP w Wielkiej Brytanii. Po II w.św. pozostał na obczyźnie (został zawodowym kierowcą rajdowym). W latach 1990. kilkakrotnie odwiedzał 1 PLM w Mińsku Mazowieckim i pomagał wskrzesić tradycje „Eskadry Kościuszkowskiej”.
- Wszystkie samoloty Spitfire przydzielone do jego osobistego użytku podczas II w.św. miały wymalowane imię „Wojtek”.
- [136] MiG-29 nr 67 w Mińsku Mazowieckim w maju 2014 r. ©WM
- [137] Ten sam samolot na tym samym lotnisku w sierpniu 2015 r. ©NCz
- [138,139] Kiedy zrobiono te zdjęcia w maju 2016 r. MiG miał na prawym chwycie powietrza nalepkę „Rafale”, pamiątkę z pokazów lotniczych. ©WM
- [140,141] MiG-29 nr 2960526367, nr takt. 67 „płk Wojciech Kołaczkowski”, początek 2014 r.
- [142] MiG-29 nr 2960526367, nr takt. 67 „płk Wojciech Kołaczkowski”, maj 2016 r.
- [143] Szablonowy napis „1000h nalotu” na lewym chwycie powietrza. ©WM
- [144] MiG nr 67 podczas startu z lotniska w Mińsku Mazowieckim w marcu 2014 r., z pociskiem ćwiczebnym na belce podskrzydłowej. W tym czasie miał z lewej strony pod kabiną „Syrenkę” i „Kosy”. ©AR
- [145] Widok górnych powierzchni tego MiGa podczas treningu pokazu pilotażu w sierpniu 2015 r. Warto zwrócić uwagę na wygląd „Odnagi Kościuszkowskiej” (namalowanej na początku maja 2013 r.), która z lewej strony ma odwrócone kolory. ©PB
- [146] Jasnoszara „Odnaga Kościuszkowska” pod kabiną tego samolotu. ©WM
- [147] MiG-29 nr 67 w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2015 r. Warto zwrócić uwagę, że pod kabiną jest tylko „Odnaga Kościuszkowska”. ©NCz
- [148] Ten samolot w macierzystej bazie w lipcu 2016 r., z dodanym na przodzie kadłuba imieniem „Wojtek”. ©MRu
- [149,150] Portrety płk. Kołaczkowskiego zostały namalowane w połowie maja 2013 r. ©WM, ©NCz
- [151,152] Napisy po namalowaniu w połowie maja 2013 r., a poniżej stare logo WZL-2 ([A]). ©WM
- [153,154] Te same napisy w sierpniu 2015 r., z nowym logo WZL-2 MODERNIZACJA ([D]) namalowanym w innym miejscu i śladami zamalowania starego logo. ©NCz
- [155-157] W maju 2016 r. namalowano z obu stron przodu kadłuba imię „Wojtek” (podobnie do malowanego na osobistych Spitfire’ach Kołaczkowskiego w Dyonie 303). ©WM
- MiG-29 nr 83 (s. 42-44)**
Witold Łokuciewski był asem, w okresie służby w Dywizjonie 303 zaliczono mu osiem zwycięstw powietrznych. W lutym 1946 r. objął dowództwo tej jednostki i stał na jej czele aż do rozformowania w grudniu 1946 r. Po wojnie wrócił do Polski. Po politycznej „odwilży” w 1956 r. (kiedy skończył się najgorszy okres stalinowski) wstąpił do lotnictwa wojskowego, w którym następnie był m.in. szefem pilotów Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych.

- [158,159] „Odnazka Kościuszkowska” została namalowana na górnej powierzchni MiGa-29 nr takt. 83 na początku maja 2014 r. Nietypowa plama kamuflażu w poprzek kadłuba, w połączeniu z nieco odmiennym odbijaniem światła przez tę farbę, nadaje godłu nietypowy wygląd. ©AR, ©AL
- [160] Odnazka pod kabiną została namalowana farbą jasnoszarą. ©AL
- [161] MiG-29 nr 2960526383, nr takt. 83 „płk Witold Łokuciewski”.
- [162] MiG-29 nr 83 ląduje na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w maju 2016 r. ©PB
- [163] MiG-29 nr 83 na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w październiku 2014 r. ©TG
- [164,165] Portrety płk. Łokuciewskiego namalowano na początku maja 2014 r. ©WM
- [166,167] Napisy na usterzeniu i logo WZL-2 MODERNIZACJA (EJ). W lewym logo brakuje większości białego pola. ©RG, ©NCz
- MiG-29 nr 89 (s. 45-47)**
Bolesław Drobiński był asem, w okresie służby w Dywizjonie 303 zaliczono mu siedem potwierdzonych zwycięstw powietrznych. W 1944 r. objął dowództwo tej jednostki i stał na jej czele do początku 1946 r. Po II w.s.w. pozostał na obczyźnie. Pod koniec lat 1960. był jednym z konsultantów filmu „Bitwa o Anglię”, a także nagrał polskojęzyczne okrzyki pilotów do scen walk powietrznych tego filmu.
- [168,169] Portrety mjr. Drobińskiego namalowano na MiGu-29 nr 89 na początku maja 2014 r., ale „Odnazki Kościuszkowskiej” na górnej powierzchni nie udało się namalować przed skierowaniem samolotu do WZL-2 na prace okresowe (w ramach których zostanie pomalowany w nowy jasnoszary kamuflaż). Te zdjęcia zostały zrobione podczas pokazów lotniczych w Ostrawie w Czechach, we wrześniu 2014 r. ©AR
- [170,171] Portrety mjr. Drobińskiego na ogonie. ©NCz
- [172,173] Napisy i logo WZL-2 MODERNIZACJA [D]. ©TG, ©NCz
- [174] Szablony napis „GOLDEN EYE” na osłonie głowicy optycznej OLS-13S. ©WM
- [175] Jasnoszara „Odnazka Kościuszkowska” pod kabiną. ©AL
- [176] MiG-29 nr 89 przygotowani do lotu w maju 2014 r. Warto zwrócić uwagę pocisk ćwiczebny na belce podskrzydłowej. ©TG
- [177] MiG-29 nr 2960526389, nr takt. 89 „mjr Bolesław Drobiński”.
- [178] MiG-29 nr 89 podczas startu z bazy w Mińsku Mazowieckim w październiku 2014 r. ©AR
- MiG-29 nr 105 (s. 48-51)**
Merian Cooper był współtwórcą jednostki amerykańskich ochotników w polskim lotnictwie w 1919 r., a w 1920 r. został drugim amerykańskim dowódcą 7 Eskadry (po Fauntleroyu). Zestrzelony i schwytyany przez Rosjan, ukrył swoją tożsamość, aby uniknąć egzekucji. Potem zdołał uciec i dotrzeć do Polski. Cooper został później w USA producentem filmowym, m.in. twórcą oryginalnego „King-Konga” w 1933 r. W 1952 r. dostał nagrodę amerykańskiej Akademii Filmowej i jest, o ile wiadomo, jedynym dowódcą myśliwskim w historii nagrodzonym „Oscarem”!
- [179] MiG-29 nr takt. 105 podczas lotu ćwiczebnego nad lotniskiem w Mińsku Mazowieckim pod koniec kwietnia 2014 r. Warto zwrócić uwagę, że szachownice są namalowane równoległe do krawędzi spływu skrzydła. Samolot pilotuje ppłk Iwaszko, w swoim charakterystycznym hełmie. ©AR
- [180] Ten MiG w macierzystej bazie na początku stycznia 2015 r., podczas przygotowań Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik” do odlotu do Szawli (Siauliai) na Litwie. Warto zwrócić uwagę na pociski na belkach podskrzydłowych. ©WM
- [181,182] Portrety namalowano na tym MiGu na początku lipca 2013 r. ©WM, ©WW
- [183,184] MiG-29 nr 105 i Merian Cooper padł ofiarą poważnej wpadki (spowodowanej przez złośliwe chochliki albo może to sam wielki awanturnik zabawił się z za grobu!). Podczas przygotowywania szablonów do namalowania napisów, jakimś cudem zamieniono daty życia Gustawa Sidorowicza (patrz MiG-29UB nr 28 na str. 70) i Meriana Coopera. Błąd został zauważony dopiero po tym, jak MiG stał się gwiazdą wystawy statycznej podczas pokazów lotniczych w Radomiu w sierpniu 2013 r., gdzie oglądały go i fotografowały tysiące osób publiczności. Gdyby Cooper naprawdę urodził się w 1905 r., to byłby z pewnością najmłodszym dowódcą eskadry w 1920 r.! Warto zwrócić uwagę na stare logo WZL-2 (A). ©MRu, ©PB
- [185] Kilka dni później namalowano prawidłowe daty. ©WM
- [186] Kiedy robiono te zdjęcia w maju 2014 r. MiG nosił już logo WZL-2 MODERNIZACJA (EJ). ©WM
- [187,188] Kolejne logo WZL-2, w najnowszej wersji [H], sfotografowane na tym samolocie w maju 2016 r. ©NCz
- [189] MiG-29 nr 2960535105, nr takt. 105 „Brig. Gen. Merian Cooper”
- [190,192] MiG-29 nr takt. 105 „Brig. Gen. Merian Cooper” podczas patrolu w ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik” z Szawli (Siauliai) na Litwie, marzec 2015 r. Podczas takich lotów samoloty przynosiły zwykle po jednym pocisku pod każdym skrzydłem. ©PB
- [191] Na tym samolocie „Odnazkę Kościuszkowską” pod kabiną namalowano kolorem srebrnym. ©WW
- MiG-29 nr 108 (s. 52-55)**
Ludwik Paszkiewicz był asem, w okresie służby w Dywizjonie 303 zaliczono mu sześć zwycięstw powietrznych. Zestrzelenie, które uzyskał podczas lotu treningowego 30 sierpnia 1940 r. było pierwszym zwycięstwem Dywizjonu 303 (i zostało upamiętnione m.in. w znanej sekwencji filmu „Bitwa o Anglię”). Poległ w walce podczas Bitwy o Anglię.
- [193] „Odnazka Kościuszkowska” pod kabiną samolotu nr 108 została namalowana kolorem srebrnym, jak na kilku innych MiGach. ©WW
- [194] Za na górnej powierzchni umieszczono odznakę inną niż na pozostałych samolotach tej jednostki. Została namalowana (w maju 2013 r.) jako „negatyw” standardowej formy naniesionej na pozostałych maszynach. ©AR
- [195] MiG-29 nr takt. 108 na lotnisku w Mińsku Mazowieckim na początku stycznia 2015 r., podczas końcowych przygotowań Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik” do odlotu do Szawli (Siauliai) na Litwie. Warto zwrócić uwagę na pociski na belkach podskrzydłowych. ©WM
- [196] Ten sam MiG sfotografowany w marcu 2015 r. w Szawlach (Siauliai) w ramach PWK „Orlik”. Warto zwrócić uwagę na pojedynczy pocisk pod każdym skrzydłem: standardowe uzbrojenie podczas rutynowych patroli. ©PB
- [197,198] Portrety namalowano na tym samolocie na początku maja 2013 r. ©WW
- [199,200] Kiedy w maju 2013 r. namalowano napisy, na samolocie widniało pośrednie logo WZL-2 (B). ©WW, ©PM
- [201,202] Przed końcem 2014 r. modernizacja tego MiGa zaowocowała naniesieniem nowego logo WZL-2 MODERNIZACJA (EJ), ze srebrzystobiałym półkolem (patrz str. 80). ©WM
- [203,204] W odróżnieniu od poprzednich operacji Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik”, ta z 2015 r. nie została upamiętniona namalowaniem specjalnych emblematów na usterzeniu. Natomiast powstała nalepka „PMC Orlik-6” (od angielskiego terminu „Polish Military Contingent”) umieszczona m.in. w lewej komorze podwozia głównego tego MiGa. Warto zwrócić uwagę na nietypowy kształt cyfry 8 w numerze taktycznym, odmienny niż na innych MiGach. ©WM
- [205,206] MiG-29 nr 2960535108, nr takt. 108 „kpt. Ludwik Paszkiewicz”.
- [207] MiG-29 nr takt. 108 podczas patrolu z Szawli (Siauliai) na Litwie w ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik”, marzec 2015 r. ©PB
- [208] MiG-29 nr 2960535108, nr takt. 108 „kpt. Ludwik Paszkiewicz”.
- MiG-29 nr 111 (s. 56-60)**
Miroslaw Ferić był asem, podczas służby w 111 Eskadrze i Dywizjonie 303 zaliczono mu dziesięć zwycięstw powietrznych. Zginął w wypadku lotniczym w lutym 1942 r. Jego osobisty dziennik stał się z czasem nieformalną kroniką Dywizjonu 303, kontynuowaną przez jego kolegów do 1946 r.
- [209,211] MiG-29 nr 111 był pierwszym samolotem pomalowanym w schemat o obniżonej widzialności w ramach projektu „Kosynierzy Warszawscy”. Odnazkę na górnej powierzchni i portrety namalowano w ostatnich dniach maja 2012 r., a 2 czerwca 2012 r. kpt. Adrian Rojek dał na tym MiGu pokaz pilotażu (wtedy zrobiono te zdjęcia). Warto zwrócić uwagę na brak polskich szachownic lotniczych na górnej powierzchni skrzydeł. ©PB, ©PA
- [210] Miesiąc później ten MiG (wraz z samolotem nr 56) był gwiazdą pokazów Royal International Air Tattoo w Fairford, UK. Doszło tam do szczególnie wzruszającego moment, kiedy polscy lotnicy spotkali Philipa Methuena-Ferica, syna Miroslawa Ferica, który nigdy nie spotkał swojego ojca, ponieważ urodził się zaledwie kilka miesięcy przed jego śmiercią. ©NCz
- [212] MiG-29 nr 2960535111, nr takt. 111 „por. Miroslaw Ferić”.
- [213] Kilka tygodni później, 27 sierpnia 2012 r., Philip Methuen-Feric i Witold Urbanowicz Jr (syn innego wybitnego pilota Dywizjonu 303) odwiedzili bazę lotniczą w Mińsku Mazowieckim. To zdjęcie przedstawia ich z pilotami jednostki przed MiGiem nr 111. Od lewej: por. Rafał Kowaleczko, ppor. Kamil Rola, kpt. Grzegorz Czubski, por. Michał Popławski, ppłk Antoni Czerniec, kpt. Jan Kaczor, mjr Artur Piskorz, Philip Methuen-Feric, płk Maciej Trelka (dowódca 23 BLT), Witold Urbanowicz Jr, mjr Piotr Iwaszko, por. Marcin Łękawa, por. Bartosz Kida, kpt. Cezary Lesiński, ppor. Jacek Stolarek, ppłk Artur Kałko, kpt. Paweł Czajka. Warto zwrócić uwagę na polskie szachownice namalowane na górnej powierzchni skrzydeł. ©WM

- [214] Kpt. Grzegorz Czubski w kabinie MiGa-29 nr 111 w sierpniu 2012 r. Zaangażowanie tego pilota w rozslawianie tradycji „Eskadry Kościuszkowskiej” żywych w jego jednostce odegrało ważną rolę u źródeł opisywanego tu projektu. „Odnaka Kościuszkowska” pod kabiną tego samolotu została namalowana z użyciem starych sztywnych szablonów (warto zwrócić uwagę na dwie gwiazdki u góry), ale użyto szarej farby, analogicznie do „Kos” na górnej powierzchni samolotu. ©WM
- [215] Ten MiG sfotografowany podczas ćwiczebnego pokazu pilotażu w kwietniu 2014 r. Był to pierwszy samolot z szarą odznaką na grzbiecie. Czubek lewej „kosy” zachodzący na jasnoszare pole kamuflażu został namalowany kolorem ciemnoszarym, zgodnie z zasadą „odwracania kolorów”, stosowaną na kolejnych samolotach, w niektórych przypadkach na znacznie większej powierzchni. Malowanie „Kos” na grzbiecie samolotu ukończono 26 maja 2012 r. ©AR
- [216,217] Malowanie portretów por. Fericia zakończono 30 maja 2012 r., jako pierwszych w całym projekcie. ©RG, ©WM
- [218] Podobnie jak na MiGach nr nr 15 i 56, polski stopień por. Fericia był pierwotnie namalowany wielką literą. Warto zwrócić uwagę na wczesne logo WZL-2 ([A]). ©WM
- [219] Kilka dni później początkowe wielkie „P” zastąpiono małym, częściowemu zamalowaniu uległo przy tym logo WZL-2. ©LAF
- [220] Napis na prawym usterzeniu sfotografowany wieczorem 26 maja 2012 r. ©WM
- [221,222] Kiedy robiono te zdjęcia w maju 2014 r. MiG miał już nowe logo WZL-2 MODERNIZACJA ([D]). ©WM
- [223,224] MiG nr 111 jest jednym z kilku, na których portrety zostały w pewnym okresie częściowo zamalowane w związku z pracami technicznymi na usterzeniu. ©MRu
- [225,228] MiG-29 nr 111 w swojej bazie w lipcu 2016 r. Warto zwrócić uwagę na zmieniony rozkład plam kamuflażu na zewnętrznej powierzchni usterzenia (por. zdjęcia [209] i [211] na str. 56). ©WM, ©MRu
- [226,227] Nalepka pamiątkowa „NATO AWACS” naniesiona podczas pokazów lotniczych w Berlinie w maju 2016 r. (podobną nalepkę umieszczono także w tym samym miejscu na MiGu nr 105). ©WM
- MiG-29 nr 114 (s. 61-64)**
Eugeniusz Horbaczewski był asem, zaliczono mu trzy zwycięstwa powietrzne w okresie służby w Dywizjonie 303 w latach 1941–1942, a potem czternaście kolejnych w innych jednostkach. W 1943 r. dowodził Dywizjonem 43 RAF, a potem przewidywano go na dowódcę Dyonu 303, ale uniemożliwiła to ciężka choroba. Po wyzdrowieniu, w 1944 r. objął dowództwo Dywizjonu 315. Poległ w locie bojowym w sierpniu tego roku.
- [229] Zarówno portrety jak i „Odnakę Kościuszkowską” namalowano na MiGu-29 nr takt. 114 w pierwszych dniach maja 2013 r. Parę tygodni później został sfotografowany podczas holowania za typową wojskową ciężarówką w bazie w Mińsku Mazowieckim. ©WM
- [230,231] 10 maja 2014 r. tego MiGa pokazano na wystawie statycznej podczas Dnia Otwartego na lotnisku w Mińsku Mazowieckim z okazji 15-lecia wstąpienia Polski do NATO. Przy tej okazji samolot miał ciekawą kombinację podwieszonych: cztery wyrzutnie rakiet niekierowanych i dwa pociski ćwiczebne powietrze-powietrze. ©PB, ©MRu
- [232] MiG-29 nr 114 podczas ćwiczebnego pokazu pilotażu w sierpniu 2015 r. Malowanie górnej powierzchni tego samolotu jest łatwe do odróżnienia ze względu na plamę na lewym skrzydle przypominającą kształtem zaciśniętą pięść. ©PB
- [233] MiG nr 114 startuje podczas ćwiczebnego przebazowania do Mirosławca w maju 2016 r. ©NCz
- [234] MiG-29 nr 114 kołuje w bazie w Mińsku Mazowieckim w maju 2014 r. ©WM
- [235] MiG-29 nr 2960535114, nr takt. 114 „mjr Eugeniusz Horbaczewski”.
- [236] MiG-29 nr 114 ląduje w bazie w Mińsku Mazowieckim w lipcu 2015 r. ©TG
- [237,238] Portrety na tym MiGu sfotografowane w maju 2014 r. ©MRo, ©MRu
- [239,240] Napisy po namalowaniu w 2013 r., ze specjalnym logo WZL-2 upamiętniającym 15 lat remontów MiGa-29 w tych zakładach ([C]). ©PM, ©PB
- [241,242] Nim zrobiono te zdjęcia w maju 2014 r. samolot poddano modernizacji i namalowano na nim logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]). ©NCz
- [243] Jednobarwna „Odnaka Kościuszkowska” po namalowaniu pod kabiną w maju 2013 r. ©MRu
- [244] W drugiej połowie 2014 r. lub pierwszej połowie 2015 r. odznakę namalowano na nowo, w zmienionej formie. ©NCz
- MiG-29 nr 115 (s. 65-67)**
Bolesław Gładych był asem, zaliczono mu pięć zwycięstw powietrznych w okresie służby w Dywizjonie 303 w latach 1941–1942, a później dwanaście kolejnych w innych jednostkach. W latach 1944–1945 zyskał sławę latając w 56 Grupie Myśliwskiej USAAF (przy czym, co warto podkreślić, nadal z dumą nosił w tym czasie na mundurze „Odnakę Kościuszkowską” Dyonu 303). Po II w.św. osiadł w USA, gdzie zmarł 12 lipca 2011 r. jako ostatni polski as myśliwski II w.św.
- [245] MiG-29 nr 115 startuje z macierzystej bazy w sierpniu 2015 r. ©NCz
- [246,247] Podczas Dnia Otwartego na lotnisku w Mińsku Mazowieckim 25 maja 2013 r. MiG nr 115 był wystawiony z trzema pociskami powietrze-powietrze podwieszonymi pod każdym skrzydłem. ©PB
- [248] MiG-29 nr 2960535115, nr takt. 115 „kpt. Bolesław Gładych”.
- [249] „Odnaka Kościuszkowska” pod kabiną tego MiGa. ©WM
- [250] MiG-29 nr 115 ląduje w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2013 r. ©MRu
- [251] „Kosy” na górnej powierzchni MiGa-29 nr 115 namalowano w połowie sierpnia 2012 r. ©WM
- [252,253] Portrety namalowane pod koniec października 2012 r. ©WM
- [254,255] Napisy po namalowaniu w październiku 2012 r. i stare logo WZL-2 ([A]). ©MRu
- [256,257] Gdy zrobiono te zdjęcia w 2014 r. MiG miał już za sobą modernizację w WZL-2, o czym świadczą nowe logo MODERNIZACJA ([E]). ©NCz
- MiG-29UB nr 28 (s. 68-73)**
Gustaw Sidorowicz dowodził 111 Eskadrą w momencie wybuchu II w.św. w 1939 r. Ciężko ranny w walce powietrznej pierwszego dnia wojny, pozostał w Polsce pod okupacją i aktywnie działał w konspiracji (m.in. udało mu się zbiec po aresztowaniu przez gestapo). W 1944 r. odegrał kluczową rolę w przygotowaniu lądowania w okupowanej Polsce RAF-owskiego samolotu Dakota, który zabrał na Zachód działaczy podziemia oraz elementy pocisku V2 zdobyte przez AK. W 1990 r. odwiedził 1 PLM w Mińsku Mazowieckim, zachęcając do wskrzeszenia i kontynuowania tradycji „Eskadry Kościuszkowskiej”.
- [258,259] MiG-29UB nr takt. 28 po namalowaniu portretów i „Odnaki Kościuszkowskiej” na górnej powierzchni na początku maja 2013 r. ©PB
- [260] Podczas pożegnania Polskiego Kontyngentu Wojskowego „Orlik” 8 stycznia 2015 r. MiG nr 28 stał na wystawie statycznej. Przy tej okazji samolot miał podwieszonych sześć pocisków powietrze-powietrze na belkach podskrzydłowych. Warto zwrócić uwagę na nowe logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]) u dołu usterzenia. ©WM
- [261] MiG-29UB nr 50903014528, nr takt. 28 „ppłk Gustaw Sidorowicz”.
- [262] MiG-29UB nr takt. 28 „ppłk Gustaw Sidorowicz” jako tło dla pocztu ze sztandarem 23 BLT. ©WM
- [263,264] Portrety namalowano na MiG-29UB nr 28 pod koniec kwietnia 2013 r. ©AL, ©PB
- [265,266] Napisy namalowano na początku maja 2013 r. Ponieważ Gustaw Sidorowicz nigdy nie służył poza Polską, a w konsekwencji nie miał stopnia RAF ani USAAF, w napisie z prawej strony umieszczono jego polski stopień wojskowy przetłumaczony na angielski. Warto zwrócić uwagę na oryginalne logo WZL-2 ([A]). ©JK, ©PB
- [267] Godło IV klucza. Ten emblemat był niemal identyczny na MiGu-29UB nr 15 (por. zdjęcia [37] na str. 10 i [298] na str. 77)). ©WM
- [268] „Warszawska Syrenka” i wielobarwna „Odnaka Kościuszkowska” z lewej strony pod kabiną. ©JK
- [269] Pozdrowienia załogi WZL-2 (z lewej) i napis pamiątkowy 20-lecia służby MiGów-29 w Polsce namalowane szablonem w lewej komorze podwozia głównego (por. zdjęcia [278] i [279] na str. 73). ©AL
- [270] „Odnakę Kościuszkowską” namalowano na górnej powierzchni MiGa-29UB nr takt. 28 na początku maja 2013 r. ©PB
- [271] Odnaka na grzbiecie pod przemalowaniem tego MiGa w nowy jasny kamuflaż (jako pierwszego samolotu tego typu). ©NCz
- [272] MiG-29UB nr takt. 28 w bazie w Mińsku Mazowieckim w maju 2016 r. ©WM
- [273] MiG-29UB nr 28 podczas lotu próbnego w Bydgoszczy w grudniu 2015 r., po przemalowaniu w nowy schemat malowania w tamtejszych WZL-2. ©JK
- [274] MiG-29UB nr takt. 28 z powrotem w swojej jednostce w maju 2016 r. ©NCz
- [275] MiG-29UB kołuje w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2016 r. ©WM
- [276,277] Przy odmalowaniu portretów w nowym schemacie barwnym, zamieniono je miejscami, tak że wizerunek Sidorowicza w stroju pilota znalazł się na lewym usterzeniu. ©WM

- [278] Również napisy na usterzeniu zamieniono miejscami – angielski znalazł się z lewej strony. Towarzyszy mu logo WZL-2 REPAINTED 2015 r. ([J]). ©NCz
- [279] Prawy napis z polskim stopniem wojskowym i umieszczonym powyżej najnowszym logo WZL-2 MODERNIZACJA ([I]). ©NCz
- [280] Numer taktyczny i oznaczenie ostrzegawcze na wlocie powietrza. ©WM
- [281] Pozdrowienia załogi WZL-2 na przedniej ścianie lewej komory podwozia głównego. ©WM
- [282] Namalowany szablonem napis pamiątkowy 20-lecia służby MiGów-29 w Polsce nadal widnieje w lewej komorze podwozia głównego. ©WM
- [283] Jednobarwna „Odnaka Kościuszkowska” pod kabiną została namalowana w WZL-2 w stylu podobnym do emblematów malowanych sztywnymi szablonami. ©WM
- MiG-29UB nr 42 (s. 74-79)**
Cedric Fauntleroy to pierwszy dowódca „Eskadry Kościuszkowskiej”: był współtwórcą jednostki amerykańskich ochotników w polskim lotnictwie w 1919 r. i został mianowany pierwszym amerykańskim dowódcą 7 Eskadry. Stał na jej czele do czerwca 1920 r., kiedy awansowano go na stanowisko dowódcy grupy eskadr, obejmującej jego dotychczasową jednostkę. Dowodził nimi podczas natarcia rosyjskiej kawalerii na Lwów w połowie sierpnia. Była to prawdopodobnie pierwsza w historii pomyślna obrona wielkiego miasta przez lotnictwo, przy praktycznym braku wojsk naziemnych po stronie obrońców. Po zakończeniu walk w Polsce powrócił do USA w 1921 r.
- [284] MiG-29UB nr takt. 42 „płk Cedric Fauntleroy” na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w maju 2014 r. ©WM, ©PB
- [285,286] Lądowanie tego MiGa w macierzystej bazie w lipcu 2015 r. Można dostrzec szereg różnic w malowaniu samolotu, m.in. podmalowany kamuflaż pod kabiną i na krawędzi natarcia skrzydła, zmienione logo WZL-2 na usterzeniu oraz napis eksploatacyjny pod kabiną odmalowany kolorem niebieskim (por. zdjęcia [290] i [291] na str. 76). ©TG
- [287] MiG-29UB nr 50903014642, nr takt. 42 „płk Cedric Fauntleroy”.
- [288] MiG-29 nr 115 ląduje w Mińsku Mazowieckim w sierpniu 2013 r. ©MRu
- [289] „Odnaka Kościuszkowska” naniesiona pod kabiną na początku maja 2013 r. Na tym MiGu została namalowana kolorem ciemnoszarym. ©DW
- [290] „Syrenka” i „Kosy” w maju 2015 r. Zarówno „Odnaka Kościuszkowska” jak i czerwony napis eksploatacyjny uległy częściowemu zamalowaniu przed majem 2014 r., a po pewnym czasie napis eksploatacyjny pomiędzy tymi godłami odmalowano kolorem niebieskim (por. zdjęcia [285] i [286] na str. 74). ©NCz
- [291] „Odnakę Kościuszkowską” namalowano na górnej powierzchni tego samolotu na początku maja 2013 r. Miała niezwykłą formę ze względu na skomplikowany rozkład plam kamuflażu na środku kadłuba. ©PB
- [292,293] Portrety po namalowaniu na MiGu nr 42 pod koniec czerwca 2013 r. ©NCz
- [294] Oryginalne napisy namalowane w 2013 r. Końcówka napisu z lewej strony została wkrótce częściowo zamalowana plamą świeżej farby, co widać na tym zdjęciu z początku 2014 r. Daty życia płk. Fauntleroya zaczerpnięto z kilku publikacji, ale następnie okazało się, że jedna z nich okazała się błędna i uległa korekcie (por. zdjęcia [305,306] na str. 79). ©AR
- [295] Napis z prawej strony po namalowaniu w czerwcu 2013 r. Warto zwrócić uwagę na logo WZL-2 ([A]). ©AR
- [296] Później większa plama nowej farby całkowicie zasłoniła końcowy fragment lewego napisu, który odtworzono ręcznie bez użycia szablonów, przez co końcowe litery i cyfry miały nietypowy kształt. To zdjęcie zostało zrobione w sierpniu 2015 r., już po namalowaniu logo WZL-2 MODERNIZACJA ([E]). ©NCz
- [297] Prawy napis nie uległ zmianie, jakkolwiek stare logo WZL-2 zostało zastąpione nowym MODERNIZACJA ([E]). ©NCz
- [298] „Diabeł Boruta” IV klucza na ogonie MiGa-29UB nr 42 różni się nieco wyglądem od tego na samolotach nr nr 15 i 28 (por. zdjęcia [37] na str. 10 i [267] na str. 70). ©NCz
- [299] MiG-29UB nr 42 w nowym schemacie malowania, sfotografowany na lotnisku WZL-2 w Bydgoszczy w czerwcu 2016 r. ©JK
- [300–302] MiG-29UB nr 42 na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w lipcu 2016 r. ©WM, ©MRu(2)
- [303,304] Portrety w nowym schemacie malowania. ©WM, ©NCz
- [305,306] Napisy po skorygowaniu w sierpniu 2016 r. i nowe logo WZL-2 ([H]). ©WM
- [307] „Odnaka Kościuszkowska” na górnej powierzchni. ©WM
- [308] „Odnaka Kościuszkowska” pod kabiną, podobna do widniejącej na tym MiGu przed przemalowaniem. ©NCz
- [309] Szary numer taktyczny z cyfrą 4 w odmiennym stylu i napis ostrzegawczy na chwycie powietrza. ©NCz
- [310] Pozdrowienia załogi WZL-2 w lewej komorze podwozia głównego również odmalowano w kolorze szarym. ©WM
- WZL logo (s. 80)**
- [311] Warianty logo WZL-2 na MiGach-29 w latach 2012 r.–2016 r.:
- [A] Starszy wariant stosowany do 2012 r. ©WM
- [B] Zmieniony wariant wprowadzony w 2012 r. ©WM
- [C] Jak [B] ale z datami „1997-2012” dla upamiętnienia 15 lat remontów MiGów-29 w WZL-2. ©PM
- [D] Jak [B] ale ze słowem „MODERNIZACJA”, malowane po modernizacji MiGów. ©NCz
- [E] Jak [D] ale w trzech kolorach (półkole albo matowo białe, albo srebrzysto białe). ©NCz
- [F] Jak [E] ale słowo „MODERNIZACJA” mniejsze. ©NCz
- [G] Jak [F] ale bez białego pola. ©NCz
- [H] Nowe logo wprowadzone w 2015 r. ©NCz
- [I] Jak [H] ale ze słowem „MODERNIZACJA”. ©NCz
- [J] Jak [H] ale ze słowem „REPAINTED” („ODMALOWANO”) i rokiem. ©NCz
- [312] Cztery zdjęcia logo WZL-2 MODERNIZACJA (wariant [E]) na MiGu-29 nr 108 zrobione przy tej samej okazji, pokazujące jako „srebrny” wariant logo może zmieniać wygląd od bieli do dość ciemnej szarości zależnie od kąta widzenia/oświetlenia. ©WM
- [313] Logo [I] na MiGu-29UB nr 28, logo [D] na MiGu-29 nr 111 i logo [E] na MiGu-29 nr 114 sfotografowane na lotnisku w Mińsku Mazowieckim w maju 2016 r. ©WM